

Brusel 17. května 2023
(OR. en)

9263/23

LIMITE

JUSTCIV 67
FREMP 140
AUDIO 45
JAI 600
CODEC 835

Interinstitucionální spis:
2022/0117(COD)

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. předchozího dokumentu:	8604/23 INIT
Č. dok. Komise:	8529 2022 INIT + ADD 1
Předmět:	Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“) – obecný přístup

I. ÚVOD

1. Dne 27. dubna 2022 přijala Komise návrh směrnice o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“)¹ a doporučení o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“)².

---

¹ 8529/22

² C(2022) 2428 final

2. Návrh směrnice je jednou z iniciativ Akčního plánu pro evropskou demokracii³, jenž má za cíl posílit svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Směrnice na základě čl. 81 odst. 2 písm. f) SFEU poskytuje novinářům, obráncům lidských práv a dalším osobám, které se aktivně účastní veřejné diskuse, vhodné právní nástroje na obranu před žalobami, jejichž cílem je zastrašit je a umlčet. Cílem směrnice je poskytnout procesní záruky v občanských věcech s mezinárodním prvkem.
3. V Evropském parlamentu je hlavním příslušným výborem Výbor pro právní záležitosti (JURI) společně s Výborem pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (LIBE) a výborem pro stanovisko je Výbor pro kulturu a vzdělávání (CULT). Zpravodajem pro návrh je Tiemo Wölken (S&D, Německo), který výboru JURI předložil návrh zprávy dne 2. března 2023.
4. Evropský hospodářský a sociální výbor vydal k návrhu stanovisko⁴ dne 26. října 2022.

II. ČINNOST V RADĚ

5. V Radě návrh posoudila Pracovní skupina pro otázky občanského práva (strategické žaloby proti účasti veřejnosti) (dále jen „pracovní skupina pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti“). Na zasedání pracovní skupiny pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti dne 13. května 2022 Komise představila návrh směrnice o ochraně před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti, doprovodný pracovní dokument útvarů Komise⁵ a doporučení o ochraně před strategickými žalobami proti účasti veřejnosti.

---

³ COM(2020) 790 final

⁴ SOC/734-EESC-2022

⁵ 8529/22 ADD 1

6. Projednávání návrhu po jednotlivých člancích bylo zahájeno během francouzského předsednictví a pokračovalo během českého předsednictví na zasedáních pracovní skupiny ve dnech 24. května, 15. června, 25. července a 9. září 2022.
7. Na zasedání pracovní skupiny pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti dne 10. října 2022 představilo české předsednictví revidované znění kapitol I a II. Toto kompromisní znění bylo projednáno na následujících dvou zasedáních pracovní skupiny a v návaznosti na ně byla vypracována dvě revidovaná znění. Na zasedání pracovní skupiny pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti dne 22. listopadu představilo české předsednictví kompromisní návrh týkající se kapitol III a IV.
8. Na zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci dne 9. prosince 2022 proběhla politická rozprava, během níž ministři znovu potvrdili svou podporu obecnému cíli návrhu a zároveň upozornili na řadu klíčových otázek, zejména na to, že je třeba zajistit, aby byl zachován přístup žalobců ke spravedlnosti.
9. Na základě jasných politických pokynů poskytnutých ministry představilo české a švédské předsednictví nové kompromisní znění kapitol I až IV, které bylo projednáno na zasedání pracovní skupiny pro strategické žaloby proti účasti veřejnosti ve dnech 31. ledna a 17. února 2023. Dva další kompromisní návrhy týkající se celého znění směrnice analyzovaly členské státy ve dnech 15. března a 18. dubna 2023.
10. S ohledem na připomínky delegací během uvedeného posledního zasedání pracovní skupiny vydalo předsednictví dne 24. dubna 2023 konečný kompromisní návrh a předložilo jej k neformální konzultaci. Pouze jedna delegace prohlásila, že není s to znění podpořit. Dva členské státy vznesly výhradu přezkumu. Vzhledem k obecné podpoře všech ostatních delegací dospělo předsednictví k závěru, že na technické úrovni bylo dosaženo dohody o kompromisním znění uvedeném v příloze.

11. Během jednání na technické úrovni i na úrovni ministrů vyjádřily členské státy podporu cíli směrnice, kterým je odstranit překážky řádného průběhu občanskoprávního řízení a současně chránit právo na svobodu projevu a svobodu sdělovacích prostředků. Členské státy však zdůraznily, že procesní záruky stanovené ve směrnici by měly být pečlivě zacíleny a měly by být v souladu s právem na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, aby se vyloučilo riziko zneužití ze strany žalovaných, které má směrnice chránit. Kromě toho poukázaly na to, že je třeba zajistit, aby opatření proti strategickým žalobám proti účasti veřejnosti nebránila tomu, aby mohly být u soudu vymáhány legitimní nároky, tak aby žalobcům nebránila v přístupu ke spravedlnosti.
12. Předsednictví se domnívá, že kompromisní znění tyto obavy řeší a poskytuje pečlivě vyvážený přístup, pokud jde o ochranu dotčených základních práv.

III. ZÁVĚRY

13. S ohledem na výše uvedené skutečnosti se Výbor stálých zástupců vyzývá, aby:
- potvrdil souhlas se zněním návrhu směrnice uvedeným v příloze této poznámky a
  - doporučil Radě, aby dosáhla obecného přístupu k tomuto znění;

Rada se vyzývá, aby:

- dosáhla obecného přístupu ohledně znění uvedeného v příloze této poznámky, které bude základem pro jednání s Evropským parlamentem v rámci řádného legislativního postupu (článek 294 SFEU).

2022/0117 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými žalobami nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 81 odst. 2 písm. f) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po předložení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (-1) Unie si vytyčila za cíl zachovávat a rozvíjet Unii jako prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob. K vytvoření takového prostoru má Unie přijmout mimo jiné i opatření týkající se soudní spolupráce v občanských věcech s mezinárodním prvkem, která jsou nezbytná k odstranění překážek řádného průběhu občanskoprávních řízení. Tento účel by měl být v případě potřeby sledován podporou slučitelnosti pravidel občanského soudního řízení, jež jsou platná v členských státech.**

- (1) Článek 2 Smlouvy o Evropské unii uvádí, že Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin.
- (2) Ustanovení čl. 10 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii uvádí, že každý občan Unie má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Listina základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) mimo jiné upravuje práva na respektování soukromého a rodinného života (článek 7), ochranu osobních údajů (článek 8), svobodu projevu a informací, která zahrnuje respektování svobody a plurality sdělovacích prostředků (článek 11), a na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces (článek 47).
- (3) Právo na svobodu projevu a informací, jak jej stanoví článek 11 Listiny, zahrnuje právo zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice. Článek 11 Listiny by měl být přisouzen smysl a rozsah odpovídajícího článku 10 Evropské úmluvy o lidských právech („EÚLP“) o právu na svobodu projevu, jak jej vykládá Evropský soud pro lidská práva („ESLP“).
- (4) Účelem této směrnice je **odstranit překážky s ohledem na řádný průběh občanskoprávních řízení [...] a zároveň [...] poskytnout ochranu [...]** fyzickým a právnickým osobám, které se ohledně záležitostí veřejného zájmu podílejí na účasti veřejnosti, zejména novinářům a obráncům lidských práv, před soudními řízeními, jež jsou proti nim zahajována s cílem odradit je od zapojování do účasti veřejnosti (obecně označovanými jako „*strategické žaloby proti účasti veřejnosti*“).

- (4a) **Je třeba mít na paměti, že účast veřejnosti není vždy vedena dobrou vírou. Touto směrnicí by nemělo být chráněno šíření dezinformací. Za tímto účelem by pravidla této směrnice měla ponechat soudu, jestliže byla věc předložena, prostor pro uvážení, aby mohl posoudit, zda je použití příslušných záruk v konkrétním případě vhodné. Jsou-li například nařčení žalovaného vykonstruována a jejich účelem je poškodit pověst žalobce, neměla by být žalovanému poskytnuta ochrana stanovená v kapitolách II, III a IV této směrnice.**
- (5) Novináři hrají důležitou roli při usnadňování veřejné diskuse a sdělování a přijímání informací, názorů a myšlenek. **Měli by mít možnost vykonávat svou činnost efektivně a tím zajistit, aby občané měli v evropských demokraciích přístup k pluralitě názorů. Je nezbytné poskytnout novinářům [...] nezbytný prostor, v němž mohou přispívat k otevřené, svobodné a spravedlivé diskusi a čelit dezinformacím, manipulacím s informacemi a zásahům do nich. [...] Ochrana poskytovaná novinářům v rámci práva na svobodu projevu s ohledem na jejich významnou úlohu je podmíněna tím, že by měli jednat v dobré víře, aby poskytovali přesné a spolehlivé informace v souladu s novinářskou etikou.**
- (5a) **Tato směrnice neposkytuje definici novináře, neboť jejím cílem je chránit jakékoli fyzické a právnické osoby z důvodu jejich podílení se na účasti veřejnosti. Je však třeba zdůraznit, že žurnalistika je funkcí sdílenou širokou škálou aktérů, včetně reportérů, analytiků, sloupkařů a bloggerů, jakož i dalších subjektů, které se zapojují ve formě vlastního publikování v tištěné podobě, na internetu nebo jinde.**

(6) Zvláště investigativní novináři hrají klíčovou roli v boji proti organizované trestné činnosti, korupci a extremismu. Jejich práce s sebou nese obzvláště vysoká rizika a zažívají rostoucí množství útoků a obtěžování. Je **vyžadován** [...] důkladný systém záruk, který by jim umožnil, aby plnili svou stěžejní roli strážců ve věcech legitimního veřejného zájmu.

(7) [...]

Obránci lidských práv jsou jednotlivci, skupiny a organizace občanské společnosti, jež podporují a chrání všeobecně uznávaná lidská práva a základní svobody. Obránci lidských práv jsou proto odhodláni prosazovat a chránit občanská, politická, hospodářská, sociální, kulturní a environmentální práva a bojovat proti přímé či nepřímé diskriminaci, jak je uvedeno v článku 21 Listiny.

(7a) Další **důležití** účastníci veřejné diskuse, jako jsou akademičtí a výzkumní pracovníci, si rovněž zaslouhují [...] **účinnou ochranu, neboť mohou být rovněž cílem strategických žalob proti účasti veřejnosti. V demokratické společnosti by členové akademické obce měli mít možnost zapojit se do výzkumu, výuky, učení a komunikace ve společnosti, aniž by se museli obávat odvetných opatření.**

- (8) Zdravá a prosperující demokracie vyžaduje, aby se lidé mohli aktivně účastnit veřejné diskuse bez neoprávněných zásahů veřejné moci nebo jiných vlivných subjektů, ať už vnitrostátních či zahraničních. Pro zajištění smysluplné účasti by lidé měli mít přístup ke spolehlivým informacím, které jim umožní vytvářet si vlastní názory a uplatňovat vlastní úsudek ve veřejném prostoru, v němž lze svobodně vyjadřovat rozdílné názory.
- (9) K podpoře tohoto prostředí je důležité chránit novináře a obránce lidských práv před soudními řízeními proti účasti veřejnosti. Tato soudní řízení nejsou zahajována za účelem přístupu ke spravedlnosti, nýbrž s cílem umlčet veřejnou diskusi, typicky za použití obtěžování a zastrašování.
- (10) Strategické žaloby proti účasti veřejnosti často iniciují vlivné subjekty, **jako jsou** [...] jednotlivci, lobbistické skupiny, společnosti a státní orgány. Často v nich dochází k nerovnováze sil mezi stranami, kdy žalobce má silnější finanční či politickou pozici než žalovaný. Ačkoliv **nerovnováha sil** není [...] nezbytným prvkem těchto případů, pokud existuje, výrazně zvyšuje škodlivé dopady, jakož i odrazující účinky soudních řízení proti účasti veřejnosti.
- (11) Soudní řízení proti účasti veřejnosti mohou mít nepříznivý dopad na důvěryhodnost a pověst novinářů a obránců lidských práv a **mohou** vyčerpat jejich finanční i jiné zdroje. Kvůli těmto řízením může být zveřejnění informace o záležitosti veřejného zájmu pozdrženo nebo mu může být [...] **zcela** zabráněno. Délka řízení a finanční tlak může mít na novináře a obránce lidských práv odrazující účinek. Existence takových praktik tedy může mít odrazující účinek na jejich práci, neboť přispívá k autocenzuře v očekávání možných budoucích soudních řízení, což vede k ochuzení veřejné diskuse [...] ke škodě pro celou společnost.

- (12) Osoby, proti nimž se vedou soudní řízení proti účasti veřejnosti, mohou čelit několika řízením současně, někdy zahájeným v několika jurisdikcích. Řízení zahájená v jurisdikci jednoho členského státu proti osobě s bydlištěm **či sídlem** v jiném členském státě jsou pro žalovaného obvykle složitější a nákladnější. Žalobci v soudních řízeních proti účasti veřejnosti také mohou využívat procesních nástrojů k **prodloužení** [...] délky [...] sporu [...] a zvýšení jeho nákladů a [...] **podávat žaloby** v jurisdikci, **kterou** považují za příznivou pro [...] svůj případ, [...] **namísto jurisdikce**, [...] **jež** je k projednání žaloby nejvhodnější. Tyto praktiky rovněž zbytečně a škodlivě zatěžují vnitrostátní soudní systémy.
- (13) Záruky stanovené touto směrnicí by se měly vztahovat na každou fyzickou či právnickou osobu na základě toho, že se podílí na účasti veřejnosti. Měly by rovněž chránit fyzické i právnické osoby, které profesně či osobně podporují jinou osobu, pomáhají jí nebo jí poskytují zboží či služby, a to za účelem přímo souvisejícím s účastí veřejnosti v záležitosti veřejného zájmu, **jako jsou** [...] poskytovatelé internetu, vydavatelství nebo tiskárny čelící soudním řízením nebo hrozbě takových řízení, a to za poskytnutí služeb [...] **osobám**, proti [...] **nimž** jsou soudní řízení vedena.
- (13a) Zjevně neopodstatněnou žalobu lze chápat jako žalobu, která je natolik zjevně neopodstatněná, že o její neopodstatněnosti nelze mít žádné důvodné pochybnosti. To je třeba posuzovat u každé konkrétní žaloby individuálně.**
- (14) Tato směrnice by se měla vztahovat na všechny druhy právních nároků nebo žalob občanskoprávní nebo obchodní povahy s mezinárodním prvkem **projednávané v občanskoprávním řízení**, bez ohledu na povahu soudu. **To zahrnuje postupy pro předběžná a zajišťovací opatření, protinávrhy nebo jiné zvláštní druhy prostředků nápravy, které jsou dostupné v rámci jiných nástrojů.** [...] Tato směrnice by se však **neměla vztahovat na** [...] občanskoprávní žaloby podané v rámci trestního řízení, **jež se zcela či částečně řídí trestním právem procesním.**

- (15) Směrnice [...] **by se neměla** vztahovat na nároky vyplývající z odpovědnosti státu za jednání či opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*) a nároky vůči osobám jednajícím jménem státu a odpovědnost za jednání orgánů veřejné moci, včetně odpovědnosti osob pověřených výkonem veřejné moci. **Tato směrnice by se neměla vztahovat na trestní věci nebo rozhodčí řízení a neměla by se dotýkat trestního práva procesního.**
- (16) Účastí veřejnosti by se měly rozumět každý výrok nebo každá činnost fyzické či právnické osoby, které jsou vyjádřeny či prováděny při výkonu práva na svobodu projevu a informací v záležitosti **stávajícího nebo budoucího** veřejného zájmu, jako je například vytvoření, vystavení, inzerování, **marketingové činnosti** či jiná propagace novinářských, politických, vědeckých, akademických, uměleckých, komentářových nebo satirických sdělení, publikací nebo děl, a veškeré přípravné činnosti, jež s tím přímo souvisejí. **Budoucí veřejný zájem odkazuje na skutečnost, že určitá záležitost by zatím nemusela být veřejným zájmem, ale mohla by se jím stát, jakmile se o ní veřejnost dozví, například prostřednictvím zveřejnění. Účast veřejnosti může [...]** také zahrnovat činnosti související s výkonem práva na svobodu sdružování a pokojného shromažďování, jako je organizace lobbistických činností, demonstrací a protestů nebo účast [...] na nich, nebo činnosti plynoucí z výkonu práva na řádnou správu a práva na účinnou právní ochranu, jako je podávání stížností, petic, [...] **návrhů k soudům či správním orgánům** a účast na veřejných jednáních.

- (16a) Účast veřejnosti by měla zahrnovat rovněž přípravné, podpůrné nebo pomocné činnosti, které mají přímou a nedílnou spojitost s předmětným výrokem nebo činností [...]. **Takové činnosti by se měly přímo týkat konkrétního aktu účasti veřejnosti nebo by měly být založeny na smluvním vztahu mezi skutečným cílem strategických žalob proti účasti veřejnosti a osobou, která poskytuje přípravnou, podpůrnou nebo pomocnou činnost. Podání žaloby nikoli proti určitému novináři nebo obránci lidských práv, ale proti internetové platformě, na níž zveřejňují svoji práci, nebo proti společnosti, která tiskne určitý text, nebo obchodu, který daný text prodává, může být účinnou cestou k umlčení účasti veřejnosti, jelikož bez takových služeb nelze zveřejňovat názory, a tudíž nelze ovlivnit veřejnou diskusi.**
- (16b) Navíc [...] **účast veřejnosti** může pokrývat další činnosti určené k formování nebo ovlivňování názoru veřejnosti anebo k **podpoře** dalších kroků veřejnosti, včetně činností prováděných soukromým či veřejným subjektem v souvislosti s otázkou veřejného zájmu, jako je organizace výzkumu, průzkumů, kampaní nebo jakýchkoli jiných kolektivních akcí nebo účast na nich.
- (17) [...]
- (18) Pojem záležitosti veřejného zájmu by měl zahrnovat také kvalitu, bezpečnost a další příslušné prvky zboží, výrobků nebo služeb v případech, kdy jsou tyto věci relevantní pro veřejné zdraví, bezpečnost, životní prostředí, klima nebo požívání základních práv. Čistě individuální spor mezi spotřebitelem a výrobcem nebo poskytovatelem služeb týkající se zboží, výrobku nebo služby by sem měl spadat pouze tehdy [...], obsahuje-li věc prvek veřejného zájmu, například **pokud jde o** [...] výrobek nebo službu, které nesplňují environmentální či bezpečnostní normy.

- (19) Činnosti určité veřejně činné osoby [...] by měly být [...] rovněž považovány za záležitosti veřejného zájmu, **neboť na nich** může mít [...] veřejnost legitimní zájem. Avšak legitimní zájem není přítomen tam, kde jediným cílem výroku nebo činnosti týkající se dané osoby nebo subjektu je uspokojit zvědavost konkrétního publika ohledně podrobností soukromého života určité osoby.
- (19a) **Příkladem záležitostí veřejného zájmu mohou být záležitosti zvažované zákonodárným, výkonným nebo soudním orgánem nebo jakékoli jiné úřední řízení. Konkrétními příklady těchto záležitostí by mohly být právní předpisy týkající se norem v oblasti životního prostředí nebo bezpečnosti výrobků, licence z hlediska životního prostředí pro znečišťující továrnu nebo důl, nebo soudní řízení, jehož význam z právního hlediska přesahuje konkrétní případ, například věc týkající se rovnosti, diskriminace na pracovišti, trestné činnosti proti životnímu prostředí či praní peněz.**
- (19b) **Záležitosti veřejného zájmu se mohou rovněž týkat údajných trestných činů, jako jsou korupce, daňové úniky nebo sexuální obtěžování.**
- (20) Zneužívající soudní řízení často zahrnují taktiky vedení sporu **žalobcem** a používané ve zlé víře, **mimo jiné volbu jurisdikce, využívání strategií pro zdržování řízení a [...] způsobení [...] nepřiměřených nákladů řízení [...] žalovanému [...].** Tyto [...] taktiky **vedení sporu, jež jsou často spojeny s různými formami ponižování, obtěžování či vyhrožování před zahájením soudního řízení nebo v jeho průběhu, žalobce využívá [...]** k jiným účelům než dosažení přístupu ke spravedlnosti a **jejich cílem je dosáhnout odrazujícího účinku vůči účasti veřejnosti v dané věci. [...].**

(20a) Žaloby podané v rámci zneužívajícího soudního řízení mohou být buď zcela, nebo částečně neopodstatněné. To znamená, že určitá žaloba nemusí být nezbytně zcela neopodstatněná pro řízení, aby byla považována za zneužívající. Například i menší porušení práv na ochranu osobnosti, které by mohlo vést ke skromnému nároku na náhradu škody podle rozhodného práva, může být stále zneužívající, pokud je požadována zjevně nepřiměřená částka nebo náprava. Na druhé straně pokud jsou žaloby, které žalobce v soudním řízení podává, opodstatněné, nemělo by být takové řízení považováno pro účely této směrnice za zneužívající.

(21) [...]

(22) [...]

- (23) Žalovaní by měli mít možnost požádat o přiznání těchto procesních záruk: [...] složení jistoty k pokrytí [...] nákladů řízení nebo [...] nákladů řízení a případně škod, [...] zamítnutí zjevně neopodstatněných [...] žalob v rané fázi, [...] prostředky nápravy proti zneužívajícím soudním řízením (přiznání nákladů [...] a sankce nebo jiná vhodná opatření), nebo všechny uvedené [...] záruky najednou či některé z nich. **Takové procesní záruky by měly být pečlivě uplatňovány v souladu s právem na účinnou právní ochranu a na spravedlivý proces, jak je uvedeno v článku 47 Listiny, přičemž je soudu ponecháno uvážení v jednotlivých případech s cílem posoudit odpovídajícím způsobem danou věc, a tudíž je mu umožněno zjevně neopodstatněné žaloby zamítnout v rané fázi, aniž by byl omezen účinný přístup ke spravedlnosti.**
- (23a) Členské státy by měly zavést nebo zachovat pravidla týkající se toho, jak by měl soud, jemuž byla věc předložena, vyřizovat žádosti o procesní záruky. Členské státy by například mohly uplatňovat stávající občanskoprávní procesní pravidla pro nakládání s důkazy s cílem posoudit, zda jsou splněny podmínky pro uplatnění procesních záruk, nebo by za tímto účelem mohly stanovit zvláštní pravidla. **Taková vnitrostátní pravidla by neměla učinit výkon těchto procesních záruk nadměru obtížným.**

- (24) V některých zneužívajících soudních řízeních proti účasti veřejnosti žalobci záměrně berou zpět nebo mění žaloby či tvrzení s cílem zabránit přiznání nákladů straně úspěšné v řízení. Tato právní strategie **by mohla** v některých členských státech [...] **ponechat** žalovaného **bez** možnosti [...] dosáhnout náhrady nákladů **řízení**. Taková zpětvzetí nebo změny, **jsou-li stanoveny ve vnitrostátním právu a s ohledem na pravomoc stran v souvislosti s řízením**, by tudíž neměly mít vliv na možnost [...] žalovaného [...] **požádat o** prostředky nápravy proti zneužívajícím soudním řízením v **souladu s vnitrostátním právem**. **Tím není dotčena možnost členských států stanovit, že procesní záruky mohou být přijaty z moci úřední.**
- (25) [...]
- (25a) **Aby byla zajištěna účinnější úroveň ochrany, měly by mít nevládní organizace možnost podporovat žalovaného v soudních řízeních zahájených v souvislosti s účastí veřejnosti. Tato podpora by mohla mít například podobu poskytnutí informací relevantních pro danou věc, intervence ve prospěch žalovaného v soudním řízení nebo jakékoli jiné formy stanovené vnitrostátním právem. Podmínky, za nichž by mohly nevládní organizace podporovat žalovaného, a procesní požadavky na tuto podporu, jako jsou případné lhůty, by se měly řídit vnitrostátním právem.**

- (26) S cílem poskytnout žalovanému další záruku by měla existovat možnost přiznat mu složení jistoty k pokrytí [...] **odhadovaných nákladů řízení [...] nebo případně odhadovaných nákladů řízení a škod. [...] Je však nezbytné dosáhnout rovnováhy mezi uvedeným opatřením a právem žalobce na přístup ke spravedlnosti. [...]** Soud, kterému byla věc předložena, může uznat za vhodné, aby žalobce složil jistotu, existují-li prvky, které naznačují, že řízení je zneužívající, nebo pokud existuje riziko, že žalovanému nebude uhrazeno, nebo s ohledem na ekonomickou situaci stran nebo jiná podobná kritéria stanovená ve vnitrostátním právu. Jistota nepředstavuje rozsudek ve věci samé, nýbrž slouží jako zajišťovací opatření [...] s **cílem** zaručit účinky konečného rozhodnutí, v němž se konstatuje, že se jedná o zneužití řízení a **které zahrnuje náklady nebo, je-li to stanoveno ve vnitrostátním právu, náklady a případné škody způsobené žalovanému, zejména pokud existuje riziko nenapravitelné újmy.** O tom, zda by složení jistoty měl soud přikázat z vlastního podnětu nebo na žádost žalovaného, by měly rozhodnout členské státy.

(26a) Rozhodnutí o zamítnutí v rané fázi by mělo být rozhodnutím ve věci samé po náležitém posouzení. Členské státy by měly přijmout nová pravidla nebo uplatňovat stávající pravidla podle vnitrostátního práva, aby soud mohl rozhodnout, [...] že zamítne zjevně neopodstatněné případy, jakmile obdrží informace nezbytné k odůvodnění rozhodnutí. K takovému zamítnutí by mělo dojít v co nejranější fázi řízení, ale tento okamžik by mohl nastat kdykoli během řízení v závislosti na tom, kdy soud tyto informace obdržel, a to v souladu s vnitrostátním právem. Pokud žalovaný požádal o zamítnutí žaloby jako zjevně neopodstatněné, měl by příslušný soud tuto žádost projednat zrychleně v souladu s vnitrostátním právem, aby urychlil posouzení toho, zda je žaloba zjevně neopodstatněná, s přihlédnutím k okolnostem daného případu, k právu na účinnou právní ochranu a právu na spravedlivý proces. Možnost rozhodnout kladně o zamítnutí v rané fázi nevyklučuje použití vnitrostátních pravidel, která vnitrostátním soudům umožňují posoudit přípustnost žaloby ještě před zahájením řízení.

(27) [...]

- (28) [...]
- (29) Členské státy mohou k zajištění [...] **toho, aby byla žádost o zamítnutí v rané fázi řešena zrychleným způsobem**, stanovit lhůty, v nichž se má konat jednání nebo v nichž má soud rozhodnout. Mohou také přijmout režimy podobné řízením souvisejícím s předběžnými opatřeními. Členské státy by rovněž měly **usilovat** [...] o zajištění toho, aby bylo **rozhodnutí přijato** [...] **zrychleným způsobem i pokud** [...] žalovaný **požádá** [...] o jiné procesní záruky. [...]
- (30) [...]
- (30a) Proti rozhodnutí, kterým se žádosti o zamítnutí v rané fázi vyhovuje, by mělo být možné podat opravný prostředek. Proti rozhodnutí, kterým se žádost o zamítnutí v rané fázi zamítá, by rovněž mohl být podán opravný prostředek v souladu s vnitrostátním právem.**

- (31) **Pokud soud shledal řízení zneužívajícím, n[...]**áklady by měly zahrnovat veškeré **druhy nákladů řízení, včetně [...]** nákladů na právní zastoupení vzniklých žalovanému [...]. **Soud by měl rozhodovat o nákladech řízení v souladu s vnitrostátním právem. [...]**
- (32) Hlavním cílem, kvůli kterému je třeba soudům udělit možnost ukládat sankce **nebo jiná vhodná opatření**, je odradit potenciální žalobce od zahajování zneužívajících soudních řízení proti účasti veřejnosti. **Dalšími vhodnými opatřeními by, stanoví-li tak vnitrostátní právo, mohla být například náhrada škody nebo zveřejnění soudního rozhodnutí. Pokud soud shledal řízení zneužívajícím, měly by být t[...]**yto sankce **nebo opatření [...]** přiměřené zjištěným prvkům zneužití [...] a měly by zohlednit potenciál daného řízení způsobit škodlivý nebo odrazující účinek na účast veřejnosti [...]. **O tom, jak by měly být jakékoli peněžní částky vyplaceny, by rozhodovaly členské státy.**

- (33) V přeshraničním kontextu je také důležité rozpoznat hrozbu, kterou představují strategické žaloby proti účasti veřejnosti podané ve třetích zemích proti novinářům, obráncům lidských práv a dalším osobám podílejícím se na účasti veřejnosti, které mají bydliště či sídlo v Evropské unii. Mohou způsobovat nepřiměřené náhrady škody přiznané vůči novinářům, obráncům lidských práv a dalším osobám z EU. Soudní řízení ve třetích zemích jsou pro osoby, proti nimž jsou vedena, složitější a nákladnější. K ochraně demokracie a **práva na svobodu projevu a informací** v Evropské unii a dále s cílem zabránit tomu, aby záruky poskytované touto směrnicí byly mařeny pomocí uchýlování se k soudním řízením v jiných jurisdikcích, je důležité poskytovat ochranu také před zjevně neopodstatněnými a zneužívajícími soudními řízeními ve třetích zemích. **Členské státy se mohou rozhodnout, zda zamítnou uznání a výkon rozhodnutí třetí země jako zjevně odporující veřejnému pořádku (*ordre public*), nebo na základě samostatného důvodu pro zamítnutí.**
- (34) Tato směrnice vytváří nové zvláštní kritérium pro určení příslušnosti s cílem zajistit, aby osoby s bydlištěm či sídlem v Evropské unii, proti nimž se strategické žaloby proti účasti veřejnosti podávají, měly v Unii k dispozici účinnou právní ochranu proti zneužívajícím soudním řízením zahájeným u soudu třetí země **žalobcem s bydlištěm či sídlem mimo Unii. Použije se bez ohledu na rozhodnutí, jež bylo vydáno nebo je konečné, neboť cíle strategických žalob proti účasti veřejnosti mohou utrpět škodu a mohou jim vzniknout náklady od zahájení soudního řízení a případně i aniž by bylo rozhodnutí vydáno, například v případě zpětvzetí. Členské státy se však mohou rozhodnout omezit výkon příslušnosti v době, kdy řízení ve třetí zemi stále probíhá, a to v souladu s vnitrostátním právem, například stanovením přerušování řízení v daném členském státě.** Toto zvláštní kritérium pro určení příslušnosti umožňuje osobám s bydlištěm či sídlem v Evropské unii, proti nimž se tato řízení vedou, domáhat se u soudů svého bydliště či sídla [...] náhrady škody a nákladů způsobených v souvislosti s řízeními vedenými u soudů třetí země. [...] Jeho cílem je odrazovat od zneužívajících soudních řízení zahájených ve třetích zemích proti osobám s bydlištěm či sídlem v Evropské unii a může být vymáháno například tehdy, má-li žalobce s bydlištěm či sídlem mimo Unii majetek v Evropské unii. Toto ustanovení se nezabývá rozhodným právem ani hmotným právem v oblasti náhrady škody jako takovým.

- (35) Ochrana, kterou fyzickým a právnickým osobám, které se podílejí na účasti veřejnosti, poskytují jiné nástroje práva Unie nebo **ustanovení vnitrostátního práva, jež stanoví příznivější pravidla**, [...] by touto směrnicí neměla být dotčena. **Tato směrnice zejména nemá za cíl žádným způsobem snížit nebo omezit práva, jako je právo na svobodu projevu a informací, ani nemá za cíl [...] žádným způsobem snížit ochranu poskytovanou směrnicí (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie⁶, dle jejího provedení ve vnitrostátním právu. Pokud jde o situace spadající do působnosti této směrnice i do působnosti směrnice (EU) 2019/1937, měla by se [...] uplatnit ochrana poskytovaná oběma akty. Příznivější ustanovení mohou zahrnovat vnitrostátní ustanovení, která zavádějí účinnější procesní záruky, jako je režim odpovědnosti v souvislosti s právem na svobodu projevu a informací.**
- (36) [...] D[...]oporučení Komise o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“) [...] je určeno členským státům a [...] poskytuje komplexní soubor opatření, včetně vzdělávání, zvyšování informovanosti, podpory osob, proti nimž se zneužívající soudní řízení vedou, a shromažďování údajů o soudních řízeních proti účasti veřejnosti [...] a jejich vykazování a monitorování.

---

⁶ Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17[...].

- (36a) **Tato směrnice je v souladu s ochranou základních práv a dodržuje zásady uznávané Listinou a základní práva tvořící obecné zásady práva Unie. Tato směrnice by proto měla být vykládána a prováděna v souladu s těmito základními právy, včetně práva na svobodu projevu a informací, jakož i práv na účinnou právní ochranu, spravedlivý proces a přístup ke spravedlnosti. Při provádění této směrnice by všechny dotčené orgány veřejné moci měly v situacích, kdy dochází k rozporu s příslušnými základními právy, v souladu se zásadou proporcionality usilovat o dosažení spravedlivé rovnováhy mezi dotčenými právy.**
- (37) V souladu s články 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro něj není závazná ani použitelná.
- (38) [...]
- (39) [...] V souladu s článkem 3 a čl. 4a odst. 1 Protokolu (č. 21) o postavení Spojeného království a Irsku s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, oznámilo Irsko dopisem ze dne **6. července 2022** [...] své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice [...],

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

Tato směrnice stanoví záruky proti zjevně neopodstatněným **žalobám** nebo zneužívajícím soudním řízením v občanskoprávních věcech s mezinárodním prvkem, zahájeným proti fyzickým a právnickým osobám, zejména novinářům a obráncům lidských práv, kvůli tomu, že se podílejí na účasti veřejnosti.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na věci občanskoprávní nebo obchodní povahy s mezinárodním prvkem **zahájené v občanskoprávním řízení**, bez ohledu na povahu soudu. Nepoužije se zejména na daňové, celní či správní věci ani na odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci (*acta iure imperii*). **Tato směrnice se nevztahuje na trestní věci ani rozhodčí řízení a nedotýká se trestního práva procesního.**

- 1a. Tato směrnice stanoví minimální pravidla, která členskými státy umožňují přijmout nebo zachovat ustanovení příznivější pro osoby podílející se na účasti veřejnosti, včetně vnitrostátních ustanovení zavádějících účinnější procesní záruky týkající se práva na svobodu projevu a informací.

Článek 3

Definice

Pro účely této směrnice se použijí následující definice:

1. „**účastí veřejnosti**“ se rozumí jakýkoli výrok nebo činnost fyzické či právnické osoby, které jsou vyjádřeny či prováděny při výkonu práva na svobodu projevu a informací ohledně záležitosti veřejného zájmu, a přípravné, podpůrné nebo pomocné úkony, jež s tím přímo souvisejí [...];
2. „**záležitostí veřejného zájmu**“ se rozumí každá záležitost, která ovlivňuje veřejnost natolik, že na ní může mít veřejnost legitimní zájem, například v těchto oblastech:
  - a) **základní práva**, veřejné zdraví, bezpečnost, životní prostředí [...] **nebo** klima [...];
  - b) činnosti [...] určité veřejně činné [...] **osoby**;

- c) záležitosti, které jsou předmětem [...] projednávání nebo přezkumu [...] ze strany zákonodárného, výkonného nebo soudního orgánu, nebo jakékoli jiné [...] úřední řízení;
- d) nařčení z korupce, podvodu nebo **jiných** trestných [...] činů;
- e) činnosti zaměřené na boj proti dezinformacím;

3. „zneužívajícími soudními řízeními proti účasti veřejnosti“ se rozumí soudní řízení, [...] jejichž hlavním účelem je zabránění účasti veřejnosti, její omezení či sankcionování a řízení, v nichž jsou podávány neopodstatněné žaloby [...]. Známkami tohoto účelu mohou být:

- a) nepřiměřená, nadměrná nebo neodůvodněná povaha žaloby, **včetně nadměrné hodnoty sporu;**
- b) existence několika řízení zahájených žalobcem nebo přidruženými stranami v souvislosti s podobnými záležitostmi;
- c) zastrašování, obtěžování nebo vyhrožování ze strany žalobce nebo jeho zástupců.

Článek 4

[...]

KAPITOLA II

Společná pravidla upravující procesní záruky

Článek 5

Žádosti o přiznání procesních záruk

1. Členské státy zajistí, aby v případě, že je zahájeno soudní řízení proti fyzickým či právnickým osobám kvůli tomu, že se podílejí na účasti veřejnosti, tyto osoby mohly požádat v **souladu s vnitrostátním právem** o:
  - a) jistotu, **jak je stanovena** v [...] článku 8;
  - b) zamítnutí zjevně neopodstatněných [...] **žalob** v rané fázi [...], **jak je stanoveno** v kapitole III;
  - c) prostředky nápravy proti zneužívajícím soudním řízením, **jak jsou stanoveny** v [...] kapitole IV.
2. [...]
3. Členské státy mohou stanovit, že opatření týkající se procesních záruk, **jak jsou stanoveny v kapitolách** [...] III a IV, může soud, kterému byla věc předložena, přijmout z moci úřední.

Článek 6

Dodatečná změna žaloby nebo tvrzení

Členské státy zajistí, aby v **soudních řízeních proti fyzickým či právnickým osobám kvůli tomu, že se podílejí na účasti veřejnosti**, žádné dodatečné změny žalob či tvrzení učiněné žalobcem [...], včetně zpětvzetí [...] **žalob**, neměly vliv na **možnost žalovaného uplatnit** [...] prostředky nápravy [...], **jak jsou stanoveny v kapitole IV, a to v souladu s vnitrostátním právem**. Tím není dotčen čl. 5 odst. 3.

Článek 7

[...] Podpora [...] žalovaného v soudním řízení

Členské státy [...] zajistí, aby soud, u kterého je řízení proti **fyzickým či právnickým osobám kvůli tomu, že se podílejí na účasti veřejnosti, vedeno**, mohl povolit, aby [...] žalovaného v **uvedených řízeních v souladu s vnitrostátním právem** [...] podporovaly [...] nevládní organizace.

Článek 8

Jistota

Členské státy zajistí, aby v soudních řízeních proti **fyzickým či právnickým osobám kvůli tomu, že se podílejí na účasti veřejnosti**, [...] **mohl** soud, kterému byla věc předložena, požadovat, **aniž by bylo dotčeno právo na přístup ke spravedlnosti**, aby žalobce [...] složil jistotu k pokrytí **nákladů řízení** [...], nebo, **je-li to stanoveno ve vnitrostátním právu**, **nákladů řízení** [...] a škod, považuje-li tuto jistotu za odpovídající [...].

KAPITOLA III

Zamítnutí zjevně neopodstatněných [...] žalob v rané fázi

Článek 9

Zamítnutí v rané fázi

1. Členské státy [...] **zajistí, aby soudy mohly** [...] **po odpovídajícím posouzení** [...] **zamítnout** [...] **žaloby** proti účasti veřejnosti jako zjevně neopodstatněné [...] **é v co nejranější fázi, a to v souladu s vnitrostátním právem.**

2. [...]

Členské státy zajistí, aby žádost o zamítnutí v rané fázi byla řešena zrychleným způsobem v souladu s vnitrostátním právem, přičemž se zohlední okolnosti dané věci a právo na účinnou právní ochranu a právo na spravedlivý proces.

Článek 10

[...]

Článek 11

[...]

Článek 12

[...] Zdůvodňování žalob

Členské státy zajistí, aby v případě, kdy žalovaný podal žádost o zamítnutí v rané fázi, měl žalobce povinnost **zdůvodnit žalobu tak, aby byl soud schopen posoudit, zda není [...]** zjevně neopodstatněná.

Článek 13

Opravný prostředek

Členské státy zajistí, aby proti rozhodnutí, [...] kterým se žádosti o zamítnutí v rané fázi podle článku 9 vyhovuje, bylo možné podat opravný prostředek.

KAPITOLA IV

Prostředky nápravy proti zneužívajícím soudním řízením

Článek 14

Přiznání náhrady nákladů

Členské státy [...] zajistí, aby žalobci, který podal návrh na zahájení zneužívajícího soudního řízení proti účasti veřejnosti, mohlo být nařízeno nést veškeré [...] **druhy nákladů řízení dostupné v rámci vnitrostátního práva [...]**, včetně [...] nákladů na právní zastoupení vzniklých žalovanému [...].

Článek 15

[...]

Článek 16

Sankce [...] nebo jiná vhodná opatření

Členské státy [...] **zajistí**, aby soudy, u kterých je zneužívající soudní řízení proti účasti veřejnosti vedeno, [...] **mohly** uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce **nebo jiná vhodná opatření** straně, jež návrh na zahájení tohoto řízení podala.

KAPITOLA V

Ochrana před rozhodnutími soudů třetích zemí

Článek 17

Důvody pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí soudu třetí země

Členské státy zajistí, aby uznání a výkon rozhodnutí třetí země v soudním řízení [...] **proti** účasti veřejnosti fyzickou nebo právnickou osobou s bydlištěm nebo sídlem ve členském státě byly zamítnuty [...], pokud je toto řízení [...] považováno za zjevně neopodstatněné nebo zneužívající [...] v **souladu s právem** členského státu, v **němž** je o [...] uznání nebo výkon požádáno[...].

Článek 18

Příslušnost pro žaloby [...] týkající se [...] řízení ve třetích zemích

1. Členské státy zajistí, aby, pokud bylo **žalobcem s bydlištěm či sídlem mimo Unii** u soudu třetí země zahájeno zneužívající soudní řízení [...] **proti** účasti veřejnosti, vedené proti fyzické či právnické osobě s bydlištěm či sídlem v členském státě, se mohla tato osoba u soudů svého místa bydliště či sídla domáhat náhrady za škody a nákladů vzniklých v souvislosti s danými řízeními u soudu třetí země [...].
2. Členské státy se však mohou rozhodnout omezit výkon soudní příslušnosti v době, kdy řízení ve třetí zemi stále probíhá.

KAPITOLA VI

Závěrečná ustanovení

Článek 19

Vztah k [...] dvoustranným a vícestranným úmluvám a dohodám

Tato směrnice nemá vliv na použití [...] **dvoustranných a vícestranných úmluv a dohod mezi třetím státem a Unií nebo členským státem uzavřených před dnem vstupu této směrnice v platnost [...].**

Článek 20

Přezkum

Členské státy do ... [**pěti** [...] *let po provedení ve vnitrostátním právu*] poskytnou Komisi veškeré [...] **dostupné údaje** o uplatňování této směrnice. Na základě těchto poskytnutých informací Komise nejpozději do ... [**šesti** [...] *let po provedení ve vnitrostátním právu*] předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice. Tato zpráva poskytne posouzení vývoje zneužívajících soudních řízení proti účasti veřejnosti a dopadu této směrnice v členských státech. V případě potřeby se ke zprávě připojí návrhy na změnu této směrnice.

Článek 21

Provedení ve vnitrostátním právu

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do ... *[...] tři let ode dne vstupu této směrnice v platnost*].
Neprodleně sdělí Komisi jejich znění.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 22

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 23

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně

Za Radu
předseda/předsedkyně
